

Tájékoztató a közérdekű adatigénylések menetéről

A közérdekű adatigénylés menetét az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.), a megállapítható költségtérítés részleteit a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről szóló 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szabályozza.

- **Mit jelent a közérdekű adatigénylés?**

Magyarország Alaptörvényének VI. cikk (3)-(4) bekezdései szerint: „*Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.*” (Információszabadság)

A közügyek intézésének és a közpénzek felhasználásának átláthatósága érdekében az állampolgárok jogosultak közérdekű információhoz jutni Magyarország bármely állami, önkormányzati vagy más közfeladatot ellátó szervétől, intézményétől.

A közfeladatot ellátó szervnek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – az Infotv.-ben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

- **Mi minősül közérdekű adatnak, illetve közérdekből nyilvános adatnak?**

A közérdekű adat, valamint a közérdekből nyilvános adat fogalmát az Infotv. értelmező rendelkezései alatt találhatjuk, az alábbiak szerint:

Közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy azt átvevő szerv, szervezet vagy személy (a továbbiakban együtt: közfeladatot ellátó szerv) kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat.

Közérdekből nyilvános adat: a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendel.

Az Infotv. 26. § (2) bekezdése szerint közérdekből nyilvános adat a közfeladatot ellátó szerv feladat-és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata, valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja.

A közérdekből nyilvános személyes adatok a célhoz kötött adatkezelés elvének tiszteletben tartásával terjeszthetők.

- **Milyen formában nyújtható be az adatigénylés?**

Az adatigénylést formai kötöttségektől mentesen **bárki szóban, írásban vagy elektronikus úton** teheti meg.

Az írásbeli bejelentést postai, illetve elektronikus úton, a szóbeli bejelentést személyesen, illetve telefonon lehet megtenni az alábbi elérhetőségeken:

- írásban, postai úton NKFH postai címén: 1122 Budapest, Városmajor utca 35., 1536 Budapest, Pf. 324.
- elektronikus levél formájában: jogifoosztaly@nkfh.gov.hu
- szóban, személyesen az NKFH székhelyén: 1122 Budapest, Városmajor utca 35., előzetes időpontegyeztetést követően a Jogi Főosztály vezetőjénél
- szóban, telefonon: +36 (80) 310 020

Az adatigénylésben **az egyértelműség érdekében célszerű hivatkozni az Infotv.-re annak érdekében**, hogy az NKFH ne közérdekű bejelentésként vagy közigazgatási ügyként kezelje a megkeresést.

- **Mikor utasítható el az adatigénylés teljesítése?**

Az igénylő által egy éven belül benyújtott azonos adatkörre vonatkozó adatigény elutasítható, feltéve, hogy az azonos adatkörbe tartozó adatokban változás nem állt be.

Az adatigénylésnek az adatkezelő szerv nem köteles eleget tenni, ha az igénylő nem adja meg nevét, nem természetes személy igénylő esetén megnevezését, valamint azt az elérhetőséget, amelyen számára az adatigényléssel kapcsolatos bármely tájékoztatás és értesítés megadható.

A nyilvánosság korlátozásának fő eseteit az Infotv. 27. §-a és a 30. §-a tartalmazza.

- **Milyen adatokat, információkat szükséges megadni az adatigénylésre irányuló kérelemben?**

Az adatigénylő nevén és elérhetőségén túl (cím, e-mail cím) – amelyre a tájékoztatás megküldését kéri – **egyéb adatok megadására nem köteles**. Az adatkezelő nem jogosult a személyazonosság ellenőrzésére és nem kérhet nyilatkozatot az adatkérés céljáról, motivációjáról sem. A közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerésekre külön törvények rendelkezései irányadók.

Az állampolgár az igényelt adatok körén túl a kérelemben megjelölheti azt a formát (adathordozót), illetve módot, ahogyan a közérdekű adatokat meg szeretné kapni - figyelemmel arra, hogy az adatoknak a kívánt formában történő közlése többletfeladatot jelenthet az adatkezelő számára, melynek költségvonzatát az igénylő köteles viselni, illetve megtéríteni.

- **Milyen kötelezettségei vannak az adatkezelőnek?**

A közfeladatot ellátó szerveket, így az NKFH-t is **válaszadási kötelezettség terheli**.

A válasznak tartalmaznia kell

- a kért közérdekű adatot, vagy
- indokolni kell, hogy a kért adat miért nem adható ki.

- **Mennyi időn belül köteles válaszolni az adatkezelő szerv?**

A kérelemnek a közfeladatot ellátó szervnek **a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb 15 napon belül eleget kell tennie**. Ez a határidő indokolt esetben - ha az adatigénylés jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár - csak egy alkalommal, 15 nappal hosszabbítható meg az igénylő értesítése mellett.

Az igény beérkezésétől számított 15 napon belül az állampolgárt arról is tájékoztatni kell, ha az **adatigénylés teljesítését költségtérítés előzetes megfizetésétől teszik függővé**. Ebben az esetben - a költségtérítés összege mellett - a tájékoztatásban szerepelnie kell a költségtérítés megállapítása tárgyában tett indokolásnak is (*a teljesítés a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár vagy az igényelt adatok, dokumentumok jelentős terjedelműek*). Amennyiben az adatkezelő az adatigénylés teljesítésének határidőn belül nem tesz eleget, az adatigénylést költségtérítés megfizetése nélkül köteles teljesíteni.

- **Van-e költségvonzata az adatigénylés teljesítésének?**

A munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételére vonatkozó költségelem a 2022. október 10-én kihirdetett jogszabály-módosítások alapján kivezetésre került, így a munkaerőforrás költségeit teljes egészében az adatot kezelő közfeladatot ellátó szervek (adatkezelők/adatgazdák) viselik.

A költségtérítés mértékének meghatározása során kizárólag az alábbi két költségelem vehető figyelembe:

- az igényelt adatokat tartalmazó **adathordozó** (*papír alapú, optikai adathordozó, elektronikus úton használható egyéb adathordozó*) költsége, valamint,
- az igényelt adatokat tartalmazó adathordozónak az igénylő részére történő **kézbesítésének** (*postai szolgáltatás díja*) költsége.

Jelentős terjedelmű másolat készítésénél arról is tájékoztatást kell adni, hogy az adatigénylés mekkora iratmennyiséget ölel fel, továbbá közölni kell az adatigénylővel az adatigénylés teljesítésének másolatkészítést nem igénylő lehetőségeit is.

A Korm. rendelet szerint költségtérítésként megállapítható

- **legalacsonyabb összeg mértéke 10 000 Ft,**
- **legmagasabb összeg mértéke 190 000 Ft.**

A minimum összeget meg nem haladó költség esetében költségtérítés megállapítására egyáltalán nem kerülhet sor.

Csak a ténylegesen felmerülő - azaz igazolható - költségek megtérítésére van lehetőség. A költségtérítés megállapítása nem kötelező, erre csak akkor kerülhet sor, ha az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv felelősen a költségtérítés megállapítására vonatkozó szabályok alkalmazása mellett dönt. Ebben az esetben az adatigénylést a költségtérítésnek az igénylő általi megfizetését követő 15 napon belül kell teljesítenie, az adatkezelő azonban bármikor dönthet úgy, hogy az adatszolgáltatásért nem állapít meg költségtérítést.

- **A befizetett költségtérítés mikor járhat vissza?**

A költségtérítésnek a valós költségekhez kell igazodnia. A költségtérítés előzetes megfizetése és az adatigénylés teljesítése után külön tájékoztatást lehet kérni az adatkezelőtől az adatszolgáltatás tényleges költségeiről, és az azt alátámasztó számításokról. Amennyiben az előzetesen felszámított költség meghaladja a tényleges költségeket, a kettő különbsége az igénylőnek visszafizetendő.

- **Milyen jogorvoslati lehetőségek vehetők igénybe?**

A közérdekű adat

- **megismerésére vonatkozó igény elutasítása** vagy
- **a teljesítési határidő eredménytelen eltelte** esetén, valamint
- az adatigénylés teljesítéséért megállapított **költségtérítés összegének felülvizsgálata** érdekében

az adatigénylő jogosult bírósághoz fordulni. A pert az igény elutasításának közlésétől, a határidő eredménytelen elteltétől, illetve a költségtérítés megfizetésére vonatkozó határidő lejártától számított 30 napon belül kell megindítani a közfeladatot ellátó szerv ellen.

Az adatigénylő dönthet úgy is, hogy az Infotv. 52. § (1) bekezdése alapján az adatkezelő jogsértő eljárása miatt a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) vizsgálatát kezdeményezi.

- **Adatvédelmi rendelkezések**

Ha törvény másként nem rendelkezik, az adatigénylő személyes adatai csak annyiban kezelhetők, amennyiben azok az igény teljesítéséhez szükségesek, így:

- az igénynek az azonos igénylő által egy éven belül benyújtott, azonos adatkörre irányuló adatigénylésének meghatározott szempont alapján való vizsgálatához, illetve
- az igény teljesítéséért megállapított költségtérítés megfizetéséhez szükséges.

Az adatigény benyújtásától számított 1 év elteltével, illetve a költségek megfizetését követően az igénylő személyes adatait haladéktalanul törölni kell.

Budapest, 2025. március 10.